

О. ХЕНРИ

КРЪГОВРАТЪТ НА ЖИВОТА

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Мировият съдия Бинаджа Уидъп седеше на прага на съда и пушеше с бъзовата си лула. Синкавосиви в следобедната омара, Къмбърлендските планини се издигаха към зенита и затулваха почти половината небе. Една шарена кокошка се разхождаше важно-важно по „главната улица“ на селището и кудкудякаше глупаво.

По пътя се зачу скърцане на колела, после се появи облак прах, а с него и волска кола, която караше Ранси Билбро и неговата благоверна. Колата спря пред вратата на съда и двамата слязоха от нея. Ранси беше една суха върлина, надяната в жълтеникавокафява кожа, със сламен перчем отгоре. Невъзмутимият покой на планините го обгръщаше като броня. В жена му, тръпна от неосъзнати желаня, биеха на очи нейната ръбатост, басмата и следите от употреба на енфие. Във всичко това прозираше глухият протест на една измамена младост, която не разбираше, че е отлетяла.

Мировият съдия пъхна нозе в обувката — и той си имаше достойнство — и стана да пропусне двамината.

— Ние, такава, искаме да се разоставим — каза жената и гласът ѝ прозвуча като свистене на вятър в борови клоци. Тя погледна мъжа си, сякаш го питаше дали в нейното изложение няма някакви неясноти, неточности, пристрастие или стремеж към лична изгода.

— Да се разоставим — повтори Ранси и кимна тържествено. — Като не върви, не върви. То в планината човек си е сам и кога се разбира с жена си. Пък като ти съска като дива котка или се въси като кукумявка в хижата, иди, че живееш с нея.

— Да, а той като е лентяй и негодник? — каза жената, без да се пали много. — По цял ден се мъкне с разни пройдохи и пияници и тъй се налюсква, че не мож го дигна. Та и гладните му кучета да храня, чумата да ги тресне!

— Да, а тя като мята капака на тенджерата — опъна се Ранси в същия тон — и попари с вряла вода най-доброто ловджийско псе в тия планини; не стига туй, ами на човека си манджа не ще да сготви, а нощем ми не дава да мигна — пили, пили, пили, пили — за какво ли не.

— Да, а като среща с пестници данъчните и всички в планината разправят, че бил най-големият пияница, аз как да заспя?

Без да бърза, съдията се зае да изпълни своите задължения. Той предложи на молителите единствения си мек стол и едно дървено

столче. После отвори сборника от закони и се зачете в съдържанието. След малко изтри очилата си и придърпа мастилницата.

— В закона и в неговото тълкуване — започна той — не се казва нищо за развода, в смисъл дали той влиза в юрисдикцията на нашия съд. Но от гледище на справедливостта, конституцията и златното правило, щом една сделка може да бъде сключена, тя може да бъде и разтурена — иначе не е никаква сделка. Щом един миров съдия може да бракосъчетае двама души, ясно е, че при нужда той може и да ги разведе. Нашият съд ще издаде решение за развод с надеждата, че Върховният съд ще потвърди това решение.

Ранси Билбро извади от джоба на панталоните си малка пунгия. От нея той изтърси на масата петдоларова банкнота.

— Продадох една мечка кожа и две лисици — поясни той. — Това ми са то всичките пари.

— В нашия съд е установено да се плаща пет долара за развод — каза съдията и с привидно безразличие пхна банкнотата в джоба на тъканата си жилетка.

После със значителни физически усилия и умствено напрежение той написа решението на половин лист, преписа го на другата половина и зачете. Билбро и жена му изслушаха внимателно документа, който трябваше да им даде пълна свобода:

„С настоящото се довежда до знанието на всички, че Ранси Билбро и неговата съпруга Ариела Билбро в напълно нормално състояние се явиха днес лично пред мен и дадоха обещание, че отсега нататък нито ще се обичат, нито ще се уважават, нито ще се слушат един друг — ни в радости, ни в скръб, след което бяха привлечени в съда за разтрогване на брака в интерес на общественото спокойствие и достойнството на Щата. Дръжте на думата си и бог да ви е на помощ. Бинаджа Уидъп, мирови съдия в и за окръг Пийдмонт, щат Тенеси.“

Съдията вече се готвеше да подаде единия документ на Ранси, но го спря гласът на Ариела. В лицето на тази жена техният

бавноподвижен мъжки ум се сблъска с нещо неочаквано и непредвидено.

— Чакай, господин съдия, не му давай още хартиятката. Не сме уредили още всичко. Аз си искам правата. Де остана палиграфа за издръжката? Че то бива ли тъй? Разоставя се човекът, а на жена си не оставя пукната пара. Пък аз ще вървя при брат ми в Хогбек планина. Ще ми трябват едни обуца, енфие и някои други работи. Щом Ранси може да плати за разоставянето, да си ми плати и на мен по палиграфа за издръжката.

Ранси Билбро остана като ударен от гръм. Между двамата не беше ставало и дума за издръжка. Но жените са си такива, все ще ти поднесат някоя изненада.

Мировият съдия Бинаджа Уидъп разбра, че този въпрос може да бъде решен само по юридически път. Но кодексът и сега не можа да му помогне. А жената беше боса и я чакаше стръмен и каменист път.

— Ариела Билбро — каза той със служебен тон, — каква издръжка според вас ще е достатъчна и целесъобразна по делото, което сега се гледа в нашия съд?

— Мен ако ме питаш — отвърна тя, — за обуца и всичко друго стигат ми пет долара. Не са бог знае колко пари, ама все ще ми помогнат да стигна до брата.

— Посочената сума — каза съдията — е в рамките на разумното. Ранси Билбро, по решение на съда трябва да платите на ищеца сумата от пет долара, за да влезе в сила решението за развода.

— Отде да ги взема? — изпъшка Ранси. — Дадох ви всичко, което имах.

— В противен случай — каза съдията и изгледа страшно Ранси над очилата — ще бъдете привлечен под отговорност за незачитане на съда.

— Да почакаме до утре, бива ли? — примоли се съпругът. — Може да посбера отгук-оттам нещичко. Кой ти е мислил, че ще трябва да се плаща и издръжка.

— Гледането на делото се отлага за утре — обяви съдията. — Утре двамата трябва да се представите в съда и да се подчините на неговото решение. След това ще ви бъде връчен документът за развода.

Бинаджа Уидъп седна на прага и започна да си развързва обувката.

— Какво, да идем да преспиме у чичо Зайа, а? — каза Ранси.

Той се качи в колата от едната страна, а Ариела от другата. Рижото биче се подчини на удара на въжето, описа бавно полукръг и колата заскрибуца по пътя сред ореол от прах.

Мировият съдия Бинаджа Уидъп допуши бъзовата си лула. Малко след това взе седмичния си вестник и се зачете в него. Чете, докато падна здрач и буквите взеха да се мержелоят пред очите му. Тогава запали лоената свещ на масата и продължи да чете, докато луната изгря и извести, че е време за вечеря.

Съдията живееше в дървената хижа на склона близо до обелените тополи. Прибирайки се за вечеря, той трябваше да прекоси един ручей, който се прозираше между дафинови храсти. И в този миг от храстите изскочи някаква тъмна фигура и насочи пушка към гърдите му:

— Давай парите — каза фигурата — и нито гък! Много съм кибритлия и пръстът ми играе на спусъка.

— Имам само п-п-пет долара — измънка съдията и ги извади от джоба на жилетката.

— Навий ги — последва заповед — и ги мушни в дулото на пушката.

Банкнотата беше нова-новеничка. Дори непохватни и треперещи пръсти лесно можеха да я навият на ролце и (това вече беше по-трудно) да я мушнат в дулото на пушката.

— Хайде сега гледай си пътя — каза обирникът.

Съдията не чака да го подканят.

На другия ден рижото биче докара колата пред вратата на съда. Този път Бинаджа Уидъп си беше обул обущата, защото очакваше това посещение. В негово присъствие Ранси Билбро връчи на жена си петдоларова банкнота. Съдията впи поглед в банкнотата. Краищата ѝ се подвиваха, сякаш, свита на ролце, бе седяла в дулото на пушка. Но той не каза нищо. Малко ли банкноти се подвиват така? Съдията даде на двамата по едно бракоразводно свидетелство. Те стояха в неловко мълчание и бавно засгъваха документа, който им гарантираше свобода. Жената хвърли на мъжа плах, пълен с несигурност поглед.

— Ти сигур ще се прибереш в хижата — каза тя. — С колата. Хлябът е в тенекиената кутия на полицата. Сланината съм прибрала в

котлето, да не я сбарат кучетата. Не забравяй да курдисаш часовника довчера.

— А ти, значи, ще вървиш при брат си? — попита Ранси с хитро безразличие.

— Да, до вечерта все ще стигна. Те не са заритали за мен, ама къде другаде да ида? Я аз да тръгвам, че знаеш какъв е пътят. Е, да си кажем сбогом, Ранси... ако искаш де.

— Може ли да не кажа едно „сбогом“, аз да не съм куче? — изрече Ранси с мъченически глас. — Но ти комай бързаш да вървиш и не ти е до сбогуване.

Ариела не каза нищо. Тя сгъна внимателно петдоларовата банкнота и свидетелството и ги пхна в пазвата си. Бинаджа Уидъп изпрати с тъжен поглед банкнотата.

Той си размисляше нещо и малко по-късно неговите думи показаха, че би могъл да се нареди както сред широко разпространената категория хора, готови да съчувствуват на всекиго, така и в тесния кръг на гениалните финансисти.

— Сигур ще ти бъде самотно довчера в старата хижа — продума Ариела.

Ранси Билбро се беше загледал в планините, яносини сега в лъчите на слънцето. Той не се обърна към Ариела.

— Знаем ли, може и да ми е самотно — каза той. — Но някой като го хванат щръклиците и пощурее да се разоставя, можеш ли го задържа насила?

— Да, да, не знам аз кой иска да се разоставя — каза Ариела, говорейки на дървеното столче. — И не знам някой да е искал да задържи някого.

— Кой не е искал?

— А кой е искал? Я да вървя аз при брата, че ще окъснея.

— Кой ще курдисва сега нашия стар часовник?

— Щеш ли да се кача в колата, Ранси, и да ти курдисам часовника?

Лицето на планинеца остана непроницаемо. Но той протегна голямата си лапа и малката, загоряла от слънцето ръка на Ариела изчезна в нея. За миг душата на жената се изписа на каменното ѝ лице и то просветна.

— Ще гледам кучетата да не ти додояват — каза Ранси. — Ама че говедо бях, голямо говедо. Нали ще курдисващ часовника, Ариела?

— Сърцето ми е в нашата хижа, Ранси — прошепна тя. — Гдето си ти, там е и то. Да вървим, че да стигнеме по светло.

Забравили за присъствието на мировия съдия, те тръгнаха към вратата, но Бинаджа Уидъп ги спря.

— В името на щата Тенеси — каза той — забранявам ви да нарушавате неговите закони и разпоредби. Нашият съд с преголямо задоволство и радост отбелязва, че се разсейват облаците на раздора и неразбирателството, надвиснали над две любещи се сърца, но независимо от това, нашият съд е призван да бди за морала и нравствената чистота на щата. Ето защо съдът е длъжен да ви напомни, че вие сте разведени по всички правила и повече не сте мъж и жена и като такива, сте лишени от облагите и привилегиите, които ви дава матремонялното състояние.

Ариела стисна Ранси за ръката. Какви ги бръщолели този съдия? Значи ли това, че тя трябва да загуби мъжа си тъкмо сега, когато животът им даде такъв добър урок?

— Но съдът е готов — продължи съдията — да снесе от вас неспособностите, които ви налага бракоразводното решение. Съдът е в състояние още сега да пристъпи към тържествения обред на бракосъчетанието, та всичко да се оправи, както му е редът, и тъжителите да могат да се върнат отново към благородното и възвишено матремонялно състояние, каквото е и тяхното желание. Таксата за гореказания обред в случая е пет долара.

Ариела видя в тези думи проблясък на надежда. Ръката ѝ се плъзна бързо в пазвата. Банкнотата изхвъркна оттам като гълъб, пуснат на свобода, и прилетя на масата на съдията. Загорелите страни на Ариела поруменияха, докато слушаше, ръка за ръка с Ранси, думите, които възстановяваха тяхната брачна връзка.

Ранси ѝ помогна да се качи на колата и после се вастани до нея. Рижото биче отново описа полукръг и двамата, все тъй хванати за ръце, потеглиха към планините.

Мировият съдия Бинаджа Уидъп седна на прага и изу общата си. Той попила още веднъж банкнотата, пъхната дълбоко в джоба на жилетката. И пак запуши с базовата си лула. А шарената кокошка все

тѣй се разхождаше важно-важно по „главната улица“ на селището и кудкудакаше глупаво.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.